

LINSCHOTEN – VEREENIGING

UITNODIGING

Het bestuur van de Linschoten-Vereeniging heeft het genoegen u uit te nodigen voor de presentatie van deel 113 in de reeks Werken van de Linschoten-Vereeniging: *Verdrinken zonder water. De memoires van VOC-matros Jan Ambrosius Hoorn, 1758-1778.*

De 17-jarige Jan Ambrosius Hoorn, geboren in Gouda, vertrok in mei 1758 zonder medeweten van zijn ouders naar Azië als hooploper op het VOC-schip *Leiden*. Hij maakte heel wat mee: ziekte en sterfte aan boord, mishandeling door officieren, kannibalisme op Timor, en een militaire expeditie in Siak (Malakka). Hij keerde in 1762 terug naar Amsterdam, waar hij zijn vader met enige moeite moest overtuigen dat hij diens uit de Oost teruggekeerde zoon was. In 1763 zeilde Hoorn opnieuw uit, bevorderd tot kwartiermeester op de *Lekkerland*, en ging aan wal op Ceylon. Toen zijn grote Ceylonese liefde minder trouw bleek te zijn dan Hoorn hoopte, zeilde hij in 1765 gedesillusioneerd naar Batavia. Na een kortstondig kwartiermeesterschap op de werf van Batavia en enkele jaren als vrijburger werd Hoorn in 1770 benoemd tot substituut waterfiscaal bij de Raad van Justitie in Batavia. Hij kreeg op deze wijze gelegenheid om te participeren in de wijdverspreide corruptie en zelfverrijking tijdens de nadagen van de VOC. In 1778 keerde Hoorn als welgesteld man naar de Republiek terug en vestigde zich als rentenier in Zwolle, en later in Kampen, waar hij in 1821 overleed.

Toen de hoogbejaarde Hoorn aan huis gekluisterd was vanwege jicht, tekende uitgever Wolter van Boekeren zijn verhaal over de jaren 1758-1778 op. Het resultaat werd in 1819 in Groningen uitgegeven onder de titel *Mijne lotgevallen ter zee, en bedrijven op Batavia. In dienst der (voormalige) O.I. Comp.* Dit vergeten boek is een zeer interessante voetnoot in de geschiedenis van de VOC. Het is een goed leesbaar verhaal, vol overdrijving en zelfoverschatting, van een eigenwijze, handige en soms emotionele Nederlander in de tijd van de VOC. De bezorgers van Hoorns memoires zagen zich geconfronteerd met een bijzondere uitdaging: wat was precies het waarheidsgehalte van de sterke verhalen van Hoorn? En wat bedoelde hij met *verdrinken zonder water*?

Verdrinken zonder water is bezorgd en ingeleid door Perry Moree en Piet van Sterkenburg. Maritiem historicus Perry Moree (1960) promoveerde in 1998 te Leiden op het Nederlands-Aziatisch postvervoer in de VOC-tijd. Hij publiceert regelmatig over VOC-onderwerpen en was redacteur van het *Sailing Letters Journaal*.

Emeritus hoogleraar Lexicologie Piet van Sterkenburg (1942) promoveerde in 1973 in Nijmegen op het *Glossarium Harlemense* (ca. 1440). Hij publiceert over taal en historische onderwerpen.

-/-

-/-

De presentatie van *Verdrinken zonder water. De memoires van VOC-matroos Jan Ambrosius Hoorn, 1758-1778* vindt plaats op zaterdag 22 november aanstaande in het Nationaal Archief, Prins Willem Alexanderhof 20, 2595 BE Den Haag.

U bent vanaf 12.30 uur welkom. Het officiële programma begint om 13.00 uur en bevat (onder voorbehoud van wijzigingen) de volgende onderdelen:

- 13.00 uur: Welkomstwoord door dr. Michiel van Groesen, voorzitter van de Linschoten-Vereeniging
- 13.15 uur: Dr. Matthias van Rossum, Onderzoeker Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis en Docent Universiteit Leiden: ‘Tussen wal en schip. Leven en werken onder de Compagnie’
- 13.45 uur: Dr. Perry Moree, ‘Verdrinken zonder water’
- 14.15 uur: Overhandiging van het eerste exemplaar van *Verdrinken zonder water* aan de heer T.E. de Vroom, nazaat van Jan Ambrosius Hoorn
- 14.30 uur: Mogelijkheid tot rondleiding door het VOC-archief en het bijwonen van een workshop over inktvraat; mogelijkheid tot bezichtiging van de tentoonstelling “Het Geheugenpaleis – met je hoofd in de archieven”
- 15.30 uur: Einde officiële gedeelte; uitreiking der boeken en borrel.
- 16.45 uur: Einde programma

Plusleden van de Linschoten-Vereeniging kunnen tijdens de borrel na afloop van de presentatie hun exemplaar van *Verdrinken zonder water* afhalen. Plusleden die niet in de gelegenheid zijn om de presentatie bij te wonen, krijgen hun exemplaar thuisgestuurd. In beide gevallen geldt dat de lidmaatschapsbijdrage over 2014 moet zijn betaald. Gewone leden ontvangen een acceptgiro, waarmee zij een exemplaar met ledenkorting kunnen bestellen.

Leden die de presentatie willen bijwonen wordt vriendelijk verzocht zich uiterlijk 15 november aanstaande aan te melden bij de secretaris. Dat kan door inzending van de antwoordstrook op de bijgevoegde Nieuwsbrief of per e-mail (linschoten-vereeniging@xs4all.nl).

Als u de rondleiding en workshop wilt volgen, dient u dit bij uw aanmelding apart aan te geven. Het aantal plaatsen voor deze programmaonderdelen is helaas beperkt: “vol” is in dit geval ook echt vol! Voor de expositie “Het Geheugenpaleis” geldt deze restrictie niet. De tentoonstelling is deze middag speciaal voor verenigingsleden gratis toegankelijk.

Namens het bestuur van de Linschoten-Vereeniging,

Michiel van Groesen, voorzitter

Het Nationaal Archief is gelegen tussen het Centraal Station, het winkelcentrum Babylon, de Koninklijke Bibliotheek en het Prins Bernhardviaduct.

De ingang van het Nationaal Archief ligt tegenover de zijuitgang van Spoor 12 (RandstadRail Erasmuslijn) van het Centraal Station.

Het Centraal Station is bereikbaar met trein, tram en diverse stads- en streekbussen. Raadpleeg voor een reisadvies voor het openbaar vervoer www.ns.nl of www.9292ov.nl

Indien u per auto komt: de parkeergarage CS - New Babylon ligt naast het Nationaal Archief. U kunt ook gebruik maken van de parkeergarages onder het Malieveld en in de Rijnstraat.

LINSCHOTEN-VEREENIGING
OPGERICHT 7 MAART 1908

secretariaat: Roestmos 3, 3069 AR Rotterdam
+31 (0)10 – 421 30 21
linschoten-vereeniging@xs4all.nl
www.linschoten-vereeniging.nl